

PENCEREDEN PENCEREYE 1939

Mahmut Yesari 1895-1945

GENEL BAKIŞ

"Kaleminden kazanan yazar"lar arasında değerlendirebileceğimiz Mahmut Yesari, hayatı boyunca geçimini yazdığı eserlerden kazanmıştır. Bu nedenle edebiyatın çok çeşitli mecralarında kalem oynamış ve çok sayıda eser kaleme almıştır. Dönemindeki diğer yazarların aksine belirli bir zümre için yazmamış, toplumsal sorunları kendine has bir bakış açısıyla ele almıştır. Bu bakış açısının en dikkate değer ürünü, Türk Edebiyatı Tarihi'nin ilk işçi romanı olan "Çulluk (1927)" adlı eseridir. Bunun yanı sıra çok sayıda eser kaleme almış olan her yazar gibi yer yer tekrara düşmüş, bazı eserlerinde dikkate değer bir estetik seviye yakalayamamıştır. En nihayetinde yazarın en dikkat çekici yönü, yaptığı çok keskin karakter analizleri ve gözlemleridir. Yazar bu gözlem gücünü, sıradan yaşamın, eğlence hayatının bizzat içerisinde geçirdiği, ardından verem hastalığıyla sonlanmış olan yaşam tarzından almıştır.

"Pencereden Pencereye" başlıklı eser, tek perdeden oluşan bir piyestir. İkili ilişkiler, aşk ve sevgi gibi konuları sıklıkla işleyen ve bu konular üzerinden didaktik mesajlar veren Mahmut Yesari, bu eserinde bir aşk ilişkisine dahil olan üçüncü kişilerin etkisini ele almıştır. Bu yolla, üçüncü kişilerin ilişkilerde oynadığı olumsuz role yönelik bir mesaj vermeyi amaçlamaktadır.

KİŞİLER

Avni (Evin Erkeği) Bir okulda öğretmen olarak çalışan Avni, aynı zamanda bir yazardır. Sevgilisi Feriha ile aynı evde yaşamaktadır. Son zamanlarda Feriha ile aralarındaki geçimsizlik şiddetini arttırmıştır. Feriha, eve geç geldiği ve işiyle çok meşgul olduğu için Avni'ye şikayetlerde bulunmaktadır. Bu şikayetler kısa bir süre içinde kavgaya dönüşmektedir. Ancak her şeye rağmen, ikilinin hayatına karşı apartmandan komşular dahil olunca Avni ve Feriha ilişkisinin rengi değişecektir.

Feriha (Genç Kadın) Avni'nin sevgilisi olan Feriha, onun ev işlerini yapar ancak artık her şeyden bıkmıştır ve durumundan çok şikayetçidir. Feriha'nın söz konusu memnuniyetsiz tavırları, iki komşunun ilişkiye dahil olmalarıyla birlikte farklı bir hâl alacaktır.

Yan Karakterler: *Nezahat* (Birinci komşu), *Fatma* (İkinci komşu)

ÖYKÜ

Şiddetli geçimsizlik: Avni ve Feriha'nın bitmeyen tartışmaları Avni yine her akşam olduğu gibi çalıştığı okuldan eve yorgun argın bir şekilde dönmüştür. Eve varır varmaz sevgilisi Feriha'nın şikayetleri başlar. Feriha, Avni'nin geç gelmesinden şikayetçidir. Dahası eve gelir gelmez yazarlık işleriyle uğraşmasından da şikayetçidir. Üstelik ev işlerini yapmaktan da bıkmıştır. Tüm bu nedenlerden ötürü Avni'ye çıkışır ve durmadan şikayette bulunur. Avni, Feriha'dan kaybolan hırkasını bulmasını ister. Zira eğer kendi başına ararsa, Feriha onun evi karıştırmamasından şikayet etmektedir. Avni ev işlerine de bu yüzden karışmamaktadır. Ancak ikili arasındaki tartışma giderek şiddetlenir, ortada dişe dokunur hiçbir sebep olmasa da ikili yalnız başlarına yaşadıkları bu evde sürekli bir geçimsizlik halindedirler.

Feriha evi terk eder Tartışma sırasında Feriha, Avni'nin damarına basmak için not aldığı kağıtları buruşturur ve üzerlerine basar. Bu hareket Avni'yi çok sinirlendirir ve o da tıpkı Feriha gibi bağırma başlar. En nihayetinde Feriha'nın istediği olmuş ve Avni sinirlenmiştir. Bunu fırsat bilen Feriha, artık aynı evde yaşamaya dayanamayacağını söyleyerek bavulunu toplar. Annesinin evine gitmeye karar vermiştir.

Karşı apartman komşularının ziyareti Feriha çıktıktan kısa bir süre sonra karşı apartmanda yaşayan iki genç kız, Nezahat ve Fatma, Avni'yi ziyarete gelirler. Bu iki genç kız, Avni'nin yazılarına hayran olan iki edebiyat okurudur. Bugüne kadar Avni'nin hayatını, karşı apartmanın penceresinden gözetlemişlerdir. Avni'ye kendilerini tanıttikten sonra, ona ve kitaplarına hayran olduklarını belirtirler. Avni'nin penceresinden onu gözetlemiş olsalar da en sonunda ev hayatını merak ettikleri için tanışmaya

gelmişlerdir. Avni'nin sakin yaşamını, sevgilisiyle birlikte hizmetçi tutmadan "mutlu mesut" hayatlarını öve öve bitiremezler. Genç kızların gözünden, Avni ve Feriha ideal bir ilişki yaşamaktadırlar. Bu nedenle Feriha'yı evine bağlı bir kadın olduğu için överler. Avni, genç kızların söylediklerine şaşırda da, onların düşüncelerini onaylayıp, sevgilisiyle arasındaki şiddetli geçimsizlikten hiç söz etmez.

Çantasını unutan Feriha eve geri döner Komşular içerideyken kapı çalınır, gelen kişi çantasını unutan Feriha'dır. Avni, Feriha'nın çantasını alıp kapıya gider. O sırada içerideki komşuları gören Feriha, eve girmek ister. Bunun üzerine Avni, iyi insanın lafının üzerine geleceğini belirtip, komşularla Feriha'nın eve bağlılığı üzerine konuşuyor olduklarını söyler. Kendisine yönelik övgüleri duyan Feriha, bir anda yumuşar ve komşuların gözünde küçük düşmemek için Avni'ye sevgi sözcükleri söyler. Ardından Avni'nin kaybolan hırkasını bulup giydirir. Bunu gören genç kızlar, Avni ve Feriha arasındaki ilişkiye dair fikirlerinin doğru olduğunu sanıp çok mutlu olurlar. Ardından ikiliyi daha fazla meşgul etmemek için evden ayrılırlar.

Komşuların gözünde iyi görünmek için alevlenen aşk Komşular gittikten sonra, onların evi gözetlediği pencere de açık kalmıştır. Karşı apartmanın penceresinden Avni ve Feriha'nın penceresine bakan bu iki komşu sayesinde Feriha, Avni'ye iyi davranmaya başlar. Sırf diğerlerine gösteriş yapmak için Avni'ye yeniden ilgi duymaya başlamıştır. İkili, komşular gittikten sonra yatağa uzanıp birbirlerine sarılırlar. Uyumadan önce Feriha, pencereyi kapatıp kapatmayacaklarını sorduğunda Avni buna izin vermez ve Feriha'ya ironik gerçeği itiraf eder; şimdi yeniden alevlenen aşklarını bu pencereye borçludurlar.

TEMALAR

Bir ilişkide üçüncü kişilerin rolü Klasik aşk hikayelerinde diğer insanların rolü, günümüze kadar sıkça işlenen temalardan biridir. Zira diğer insanların bir ilişkiye dahil olmaları en nihayetinde olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Diğer yandan eğer bir çift, sırf gösteriş yapmak için iyi geçiniyorsa, aralarındaki samimi ilişki ortadan kalkmış demektir. Bu piyesteki ana tema da, komşuların müdahalesiyle değişen Avni ve Feriha'nın aşkıdır. Zira iki sevgili artık beraber aynı evde yaşayamayacak duruma gelmişken, iki komşunun övgülerini boşa çıkarmamak için tekrar birbirlerine sevgiyle sarılmışlardır.

KARAKTER ANALİZİ

Avni (Sinirli)

Karakter Avni her ne kadar soğukkanlılığını korumaya çalışsa da aslında sinirli bir karakterdir. Sevgilisiyle tartışmalarında aniden hiddetlenerek bağırıp çağırmaya başlar. Bu nedenle Feriha ile aralarındaki şiddetli geçimsizlik dayanılmaz bir hâl almıştır.

Aktivite Öğretmenlik yapıyor olmasının sıra aynı zamanda yazardır. Meşgul bir insan olan Avni, eve geç gelir. Tam da bu meşgulliyeti nedeniyle sevgilisinin yaptığı şikayetlere maruz kalmaktadır ve aralarındaki şiddetli geçimsizliği sonlandırmak için çabalamaktadır.

ÖRNEK ANILAR

Sinirli Feriha'yla yaşadığı tartışma sırasında Avni en sonunda soğukkanlı gibi davranmayı bırakarak sinirli karakter yapısını açığa çıkarır. "(Evin erkeği, görünüşte soğukkanlı, fakat için için sinirli, kağıtları yerden toplar, masanın başına geçer, gözlüğünü takar, çalışmaya başlar. Ancak sınırlarını yenememiştir, kağıtları bırakır gözlüğünü çıkarır) Çalışamıyorum. Allah kahretsin, çalışamıyorum! Rezalet!"

Feriha (Memnuniyetsiz)

Karakter Feriha, hiçbir şeyden memnun olmayan, sürekli problem yaratan memnuniyetsiz bir karakterdir. Sevgilisi Avni ne yapsa ona yaranamaz. Feriha'nın bu karakteri, ilişkiyi bir çıkmaza sürüklemektedir.

Aktivite Avni isteyken Feriha ev işleriyle meşguldür. Eve başka bir hizmetçi olmadığı için tüm işleri kendi başına yapmaktadır. Bu durumdan şikayetçi olduğu için sürekli bir şekilde Avni'ye yakınmaktadır.

ÖRNEK ANILAR

Memnuniyetsiz Avni, çok çalıştığı için kendisine kızan Feriha'nın memnuniyetsizliğini yüzüne vurur. Feriha, Avni'nin meşguliyetinden şikayet edip çalışma kağıtlarını yere fırlattığında Avni "Yere attıkların nafakamızdır, anlıyor musun? Ekmeğimizi çiğniyorsun" der. Bunun üzerine Feriha "Kül kömür yiyeyim, fakat kocam tamamıyla bana ait olsun" der. Avni de bunun üzerine Feriha'nın memnuniyetsizliğine işaret eder. "Hayır, o zaman da şikayet edersin, yeni esvabın, şapkan, iskarpinin, çantan olmazsa, sen günlerce hastalanırsın"